

Warszawa, 30 kwietnia 2020 r.

2020/MPL-5

**Szanowny Pan
Krzysztof Kwiatkowski
Przewodniczący Senackiej
Komisji Ustawodawczej**

Szanowny Panie Przewodniczący,

Bardzo dziękuję za przesłanie do Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego (druk senacki nr 74). Gruntownie przeanalizowaliśmy nadesłany projekt. W ocenie HFPC, zakładany w nim kierunek zmian należy uznać za prawidłowy.

HFPC negatywnie opiniowała zmiany kodeksu postępowania karnego, które doprowadziły do modyfikacji obowiązującej obecnie treści art. 330 § 2 Kodeksu postępowania karnego. W szczególności zwracała uwagę, że rozwiązanie obligujące pokrzywdzonego do wykorzystania zażalenia do prokuratora nadrzędnego, wydłuży drogę pokrzywdzonego do złożenia subsydiarnego aktu oskarżenia. Przez to przyczyni się do późniejszego uzyskania przez niego realnej ochrony prawnokarnej.

Co więcej, obowiązujący stan prawny nie przewiduje dla prokuratora nadrzędnego jakiegokolwiek terminu na rozpoznanie zażalenia pokrzywdzonego. Pozwala to temu podmiotowi na blokowanie inicjatywy pokrzywdzonego i faktyczne uniemożliwienie mu złożenia subsydiarnego aktu oskarżenia. Sytuację taką należy ocenić, jako bezpośrednie zagrożenie dla realizacji praw jednostki.

Dodatkowo Fundacja wskazywała na negatywne doświadczenia związane z wnoszeniem do 2007 r., na podstawie art. 306 § 2 k.p.k., zażaleń na postanowienie o umorzeniu postępowania do prokuratora nadrzędnego. Już wtedy środek tego rodzaju miał charakter iluzoryczny. Dziś, w dobie niezwykle silnego hierarchicznego podporządkowania prokuratury, w praktyce eliminującego niezależność prokuratorów, iluzoryczność tego rodzaju kontroli jest jeszcze bardziej widoczna.

Z tego powodu HFPC pozytywnie ocenia proponowane zmiany. Dodatkowo pragniemy wskazać, że pełne przyjęcie procedowanego w nich założenia wymaga również modyfikacji art. 55 § 1 k.p.k., który również wskazuje na konieczność wykorzystania przez pokrzywdzonego zażalenia do prokuratora nadrzędnego.

Z wyrazami szacunku

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'D. Przywara', is written over a faint, circular blue stamp or watermark.

Danuta Przywara
Prezes Zarządu